0318

A MAGYAR HÍRLAP HÉTVÉGI MELLÉKLETE
2017. MÁRCIUS 18.
SZERKESZTETTE: PETÁN PÉTER
MŰVÉSZETI VEZETŐ: SALÁT ZALÁN PÉTER

Bandabáj

A csitári hegyek alatt

A csitári hegyek alatt régen leesett a hó.
Azt hallottam, kisangyalom, véled esett el a ló.
Kitörted a kezedet, mivel ölelsz engemet?
Így hát, kedves kis angyalom, nem lehetek a tied.

Amott látok az ég alatt egy madarat repülni.
De szeretnék a rózsámnak egy levelet küldeni.
Repülj, madár, ha lehet, vidd el ezt a levelet!
Mondd meg az én galambomnak, ne sirasson engemet.

Arra alá van egy erdő, jaj de nagyon messze van,
kerek erdő közepében két rozmaring bokor van.
Egyik hajlik a vállamra, másik a babáméra,
így hát kedves kis angyalom, tiéd leszek valaha.

(Új stílusú magyar népdal,
Kodály Zoltán gyűjtötte Alsócsitárban,
1914-ben)

Táncházban, könnypatakban

A népzene hatalma

Tudunk sírni, harcolni, mindig ellenkezünk valakivel, ha két magyar van valahol, tíz pártra szakadnak, bárhol a világban. De ha tényleg baj van, összefogunk. Ez a tűz benne van a zenénkben is. Így látja Pál István „Szalonna" Liszt Ferenc-díjas népzenész, a Magyar Állami Népi Együttes Művészeti vezetője, a Szalonna és Bandája prímása, akivel természetesen arról is beszéltünk, honnan kapta a becenevét, és milyen érzés volt Margaret Thatchernek muzsikálni.

– Miért szalonna?

– Egy dolog, hogy nyilván szeretem ezt az ételt, de egy banális történet is kapcsolódik hozzá. A kilencvenes évek elején, amikor tizenévesen elkezdtem népzenével foglalkozni, és táboroztunk, a focipálya mellett, miközben rúgtuk a bőrt, éppen szalonnát sütöttek. Megjegyzem, nagy szerelem a foci, egész életemben játszottam, ahol tudtam, középiskolában, egyetemi bajnokságon, mindenütt. Visszatérve a meccsre: amikor szünet volt, vagy épp nem volt rám szükség, kiszaladtam, és levágtam magamnak egy darabka szalonnát, megettem, s már rohantam is vissza. Ez volt a népi turbó. Az egyik barátom nem értette, mit művelek. Mondtam neki: nem érzed az illatát? Muszáj enni belőle. Onnantól kezdve rajtam ragadt. Amúgy valamiért a legtöbb zenésznek és táncosnak van beceneve – persze, akik először meghallják az enyémet, felnevetnek.

– És miért népzene? Emlékszik még arra a pillanatra, amikor megragadta ez a muzsika?

– Nálam családi alapon működött ez az odafordulás. Édesapám Kárpátalján egy kis városban, vagy nagy faluban, ahogy tetszik, szóval Visken született, akárcsak én, Huszttól tizennyolc kilométerre. Egész életében prímás vagy református lelkész szeretett volna lenni, a kommunista érában azonban utóbbi nem lehetett, hiszen akkoriban erősen tiltották a vallást. Viszont a bátyja gombos harmonikán játszott, őt meg ugye kísérni kellett, vagyis egyik vágya sem teljesült. Később elvégezte a kijevi zeneakadémiát, szimfonikus karmester lett, és azt mondta: ha lesz egy fia, akkor azt elindítja valamelyik eredeti elképzelését jelentő pályán. Azért kerültem később a Debreceni Református Kollégiumba is, hogy dönthessek. Úgy látszik, a népzene maradt. Amúgy édesapám már öt-hat éves koromtól igazából erre nevelt, részt vettem a kárpátaljai gyűjtéseken is, például Halmos Béla bácsiékkal, végigjártam velük az összes ruszin, magyar és román falvat. Mondhatni, belecseperedtem ebbe a kultúrába, tizenhárom évesen pedig már egy idős cigány prímástól tanulhattam Tiszaújlakon. Napközben a ház körül dolgoztam, hordtam a vizet, este cserébe megtanított egy-két nótát. Ezzel párhuzamosan részt vettem a klasszikus zeneoktatásban is.

– Összefért a két világ?

– Elválaszthatatlanok lettek. Egy fiatalember életében nyilván az a legfontosabb, hogy tetsszen a csajoknak, és amikor mondjuk egy táncházban muzsikáltunk, aminek ott örültek, mulatoztak, ebben ez a szempont is benne volt. De aztán fontos lett az is, hogy minél többet tudjunk, úgymond szakmailag.

– A népzene esetében is értelmezhető a lázadás, mint mondjuk a könnyűzenei műfajokhoz kapcsolódó szubkultúráknál?

– Valami ellen soha nem zenéltem, de a népzene mindenképp magában hordozza a szabadságot, ez örök igazság. A református kollégiumban az első zenei önképző kört Csokonai Vitéz Mihály, a másodikat én hoztam létre. Azok a napi fél-egy órák, a közösségi alkalmak szinte kiszakítottak az iskolai keretekből. Még nagyobb szabadságot jelentett, hogy később felülhettem a vonatra, s jöhettem Budapestre tanulni, vagy hátizsákkal és hegedűtokkal felszerelkezve utazhattam Erdélybe, aztán a nagyvilágba. Megtapasztaltam, hogy a dal, a muzsika, az örökség, amit magadba szívsz, ha komolyan veszed, mindig ott lesz veled, egyfajta háttértárként. Ez a hangulat, ez az alapozás a kapaszkodó ahhoz, hogy megmaradjon az egész frissessége. Amikor negyvenegynéhány évvel ezelőtt kialakult a népzenei mozgalom, jó néhány lelkes egyetemista, Halmos Béla, Sebő Feri, mind ki akartak törni a környezetükből. Miközben már nagyban ment a rock 'n' roll, megérezték: lehet szórakozni úgy is, hogy közben értékes, értékmentő dolgokat tanulunk. És ez annak a korosztálynak, abban a korban, levegőt jelentett. Mondhatjuk tehát úgy: valamiféle kulturális lázadást a rendszer ellen. Ott voltak ugyanis a besúgók mindenütt, bár a mi életünkben ez már nem volt annyira erős.

– Mekkora veszélyt jelent napjaink zsongó, információktól terhes, ám kétségtelenül jóval szabadabb világa egy olyan, a múltból táplálkozó hagyományra, mint a népzene?

folytatása a III. oldalon

A népzene hatalma

„Az idő csak azt a teljesítményt igazolja, amelynek van alapja. Mostanában rengetegen akarnak világzenét csinálni, mondván, az mennyire trendi. Hamar kiderül azonban, hogy a nem valódi dolgokból táplálkozó, nem jól megtanult muzsika lekopik.”

FOTÓ: VARGA IMRE

folytatás az I. oldalról

– Ma mindenki azt csinál, amit akar. Ám az idő csak azt a teljesítményt igazolja, amelynek van alapja. Mostanában rengetegen akarnak világzenét csinálni, mondván, az mennyire trendi. Hamar kiderül azonban, hogy a nem valódi dolgokból táplálkozó, nem jól megtanult muzsika lekopik. Sokan használják kvázi vesszőparipaként Bartók nevét. Egyvalamit azonban nem szabad elfelejteni: ő volt az első „világzenész", aki a különböző stílusokból újat teremtett, világszínvonalon. A klasszikus ismeretek mellett a legmélyebb gyökerekig leásott a falusi, népi zenében, és merített abból, ami igazán őszinte és tiszta. Persze bárki bármit csinálhat, de csak akkor tudunk újat, értékeset alkotni a meglévő alapokon, ha komolyan vesszük ezt a munkát. Szerencsére erre is akad példa bőven.

– Magyarországon helyén van a népzene?

– Azt mondanám, napról napra egyre nagyobb a tábora. Nincs igaza annak, aki temeti a népzenét a Kárpát-medencében. Rengeteget utazom, koncertezek, tanítok, és látom: szinte mindenütt vannak körök, ahol ápolják ezt a kultúrát. Az emberek szeretik. Hiszek benne, hogy akit egyszer megérint egy őszinte muzsika megfelelő, lehetőség szerint vidám, lelkes közegben, soha nem szabadul ettől az élménytől. Mert: neked szól, tőlem. Ebben van a népzene hatalma.

– Egyébként inkább mulatással, tánccal, közösséggel, mondjuk úgy, bulival képzelhető el ez a muzsika?

– Szerencsés esetben közösségi élmény, de van individuális ereje is. Igazából a generációnk, meg talán az elődeink is, kiragadtuk a népzenét az eredeti közegéből. Kvázi színpadra állítottuk, de a Zeneakadémián például az emberek nem fognak „csapásolni" a széksorok között, miközben talán érzik, jó lenne. Mégis, igenis helye van ennek a muzsikának a rangos előadótermekben is. Kodály és Bartók nagy álma volt a magyar népzenét felemelni a magas kultúrába, hogy az úri nép is tapasztalhassa, milyen gyönyörű értékeket őriz a népi, falusi világ. Valódi táptalaj ez a nemzet számára.

– Mégis, melyik „helyszínt" szereti jobban?

– Őszintén: szívesebben húzom egy táncházban, mint egy koncertteremben, pedig utóbbi típusú helyeken többször zenélhetek. A ritmus, a szövegek, szinte mind életre kelnek egy kevésbé steril közegben. Ha nem csinálhatnánk „bulit" is, megszűnne a banda bája. Ez egyébként valahol a klasszikus zenészeknek is hiányzik, olykor elhívom az ilyen műfajban utazó barátaimat egy közös táncházazásba, és látom rajtuk, mennyire megérinti őket a szabadabb hangulat. Kicsit leteszik a kottát. Amúgy meg a műfajok nem ellenségei egymásnak, sőt építkezni is tudnak egymásból.

– Sokat és sokfelé zenél. Van ereje, kedve, hangulata még hallgatni is?

– Óriási Tankcsapda- és Kispál-rajongó voltam, különösen gimnazista koromban. A Kispál és a Borzban még zenéltem is, a színpadon rocksztárrá váltam, a színpad előtt rajongóvá. Kifejezetten örülök, hogy Lovasi András ötvenedik születésnapján ismét összeáll ez a banda. Led Zeppelin, Beatles, Queen – sorolhatnám a számomra kedves külföldi csapatokat. Ha a zene jó, akkor azt meg kell hallgatni. Nem vagyok bigott.

– Lehet országimázs a népzene?

– Ennek több rétege van. Bárhová mentünk a világban az elmúlt tíz évben a Magyar Állami Népi Együttessel, örömmel fogadták a magyar kultúrát, sőt ismerték. Az ötvenhatos megemlékezések kapcsán például játszottunk nemrég Rómában és Münchenben is, ahol egyenesen imádták a produkciót. Már nem csak a paprika-gulyás-gémeskút dimenzióra gondolnak, ha Magyarország kerül szóba, ami örömteli változás. Hozzáteszem, kicsi ez az ország annyi tehetségnek, ahány itt van, a muzsikusoknak utazniuk kell. Ezt talán még jobban lehetne segíteni, támogatni, valamennyi zenei stílusban. Érdekesség, hogy Hollandiában ügyvédek és közgazdászok kezdtek el cigányzenét tanulni, ehhez a legjobb magyar prímásokat az elmúlt húsz, huszonöt évben kivitték magukkal. Olyan zenekarok űzik ott a csárdást, akik egy szót nem beszélnek magyarul, ennek hihetetlen bája van. Megfogja őket a virtus, hónapokig, évekig gyakorolnak, cimbalmoznak, hegedülnek. Visszatérve az országimázsra: Puskást persze mindenütt emlegetik, de már Bartókot is. Panaszra nem lehet okunk, menni kell, mindenkinek van helye ebben a műveletben.

– Ha tágabban nézzük: maga a kultúra milyen állapotban van itt, Magyarországon?

– Bár sokan beszélnek róla, én a magyar kultúrát sem temetném, vannak előremutató jelek, bár tény, ha csak a saját közegemet veszem, akkor is lehet okom az aggodalomra. Amikor például beülünk a zenekarral valahova, pár percen belül hét ember hétfelé nézve hét telefont nyomogat. Miközben mi tényleg egy közösségi dologgal foglalkozunk. Olyan erős hatás ez, aminek nehéz ellenállni. Azon gondolkodom, példát statuálok, és lecserélem az okoskészülékemet egy úgynevezett butára. Gond ez, mert személyes kapcsolatok mehetnek tönkre, egész egyszerűen mintha elveszne a beszélgetés, a valódi kommunikáció lehetősége. Ezzel a folyamattal drasztikusan szembe kell menni, kutya kötelességünk, a kormánynak is, hogy minél több közösségi programot csináljunk, ami az embereket kiragadja a csekkbefizetéstől a Facebook-oldalig tartó hétköznapokból. Szomorú tapasztalat egyébként, hogy már vidéken sem figyelnek egymásra az emberek. Mindenhová betört a modern világ. Múltkor hallottam valakiről, aki egy faluban neten rendelt kenyeret a városból. Keserves. Nem szégyellem, van bennem népnevelő véna, amit éppen a közösségépítésre akarok használni. Erre is való a kultúra. Az Operaházban például egyszer elénekeltettem a közönséggel az A csitári hegyek alatt kezdetű népdalt, fantasztikus élmény volt. Mondtam is magamban, ez azért még mindig Kodály országa. De ezzel foglalkozni kell, együtt, és akkor annak ereje van.

– Ezek szerint például a mindennapos énekóra jó ötlet lehet?

– A magyar ember úgy van kódolva, hogy miután valamit megmondanak neki, hogy csinálja, még ha az jó is, ellenszegül. Ugyanakkor rengeteg ismerősöm panaszkodik, hogy annak idején pár évig tanult, aztán abbahagyta a zenélést, jellemzően a zongorázást. És hogy ezt mennyire bánja. Olyan azonban még nem volt, hogy valaki végigjárta a zeneiskolát, és később azt sajnálta. Bizony a szülők, illetve a család felelőssége, hogy amikor elmegy a kedv, a lendület, a gyermeket meggyőzze arról: ha valamit elkezd, vigye is végig. Így van ez az iskolák esetében is, s ha kultúrpolitikailag fontos egy intézkedés, azt végig kell vinni, mert majd ötven év múlva fogja megköszönni az ország, nem most. A tízéves gyerek nem tudja eldönteni, hogy mit akar, viszont az látszik rajta, ha tehetséges valamiben. Le kell vele ülni gyakorolni, erősíteni benne a kitartást.

– Nem túl népszerű gondolat. Mostanság már a nemüket is megválaszthatják a gyermekek egyes országokban.

– Én nem ezt az iskolát képviselem. Szerintem olyan értékek mentén kell nevelni, hogy mire a gyermek tizennyolc éves lesz, képes legyen dönteni, de már valamennyi ahhoz szükséges ismeret, érték és tapasztalat birtokában. Én ezt a saját családomban is megtapasztaltam, persze ezt szeretettel, hittel kell művelni. És akkor működik.

– Jó irányba tart a világ?

– Az az igazság, hogy burokban élek, olyan emberek között, akik ugyanazt vallják, mint én. Ebből nem nagyon lépek ki, ezért általában azt hiszem, jó úton halad az ország, a társadalom. Vagy legalábbis a környezetem. Akiket ismerek, mind példamutató küldetést vállaltak, tartják is magukat hozzá. És nem akarom elveszíteni a hitemet vagy pedig depresszsiós lenni, miközben látom, tudom, hogy ott van ez a modern világ felettünk, körülöttünk. Ezért támpontok kellenek. Teszem, amit szeretek és helyesnek, értékesnek tartok, egyre több embert vezetve el a kultúrához. Senkinek nem akarom megmondani, mit csináljon, de bárkinek segítek.

– A magyar nép szíve-lelke benne volt az előadásban, a hírek szerint ezt mondta Önnek a néhai Margaret Thatcher, miután a Buckingham-palotában muzsikáltak. Mi ez a szív és lélek?

– Kalotaszegi legényest adtunk elő, majd amikor odajött hozzánk, először meg sem ismertem a volt miniszterelnök asszonyt. Ebben a zenében meg lehet érezni, hogy most ki fog szakadni a szívem, sőt akár azt is: a nemzetemért harcba indulok. Ez pártpolitikától független igaz lehet bárkire. A Sziget Fesztiválon csináltunk éjjelente táncházat, ott mindenki megfordult, a gázálarcos nénitől a Miki egér figurán át egészen a néptáncos fiatalemberig. Emlékszem, tavalyelőtt bejött egy hölgy, valahonnan Nyugatról utazhatott ide, mondjuk úgy, Lady Gagának öltözve. Egy nagyon lassú, hajnali dallamot játszottunk, és ő csak állt és sírt. Nem volt belőve vagy részeg, de patakokban hullottak a könnyei. Oda is mentem hozzá, hogy mi a baja? Azt mondta, semmi, csak a zene olyan mély érzéseket szabadított fel benne, melyeket régóta nem tudott szavakba önteni. Hasonló történt egy washingtoni, többmilliós népzenei fesztiválon. Egy amerikai bácsi mindennap a magyar pavilonnál állt, nyitásról zárásig. A magyar zenében azt érezte meg, amit egész életében el akart mondani, csak nem tudta, mi az. Tehát, ha valakit ez elkap, nem ereszti – erre gondolhatott Thatcher is. Benne van a szívünk és a lelkünk. Tudunk sírni, harcolni, mindig ellenkezünk valakivel, ha két magyar van valahol, tíz pártra szakadnak, bárhol a világban. De ha tényleg baj van, összefogunk. Ez a tűz benne van a zenénkben is

KACSOH DÁNIEL

Mikszáth Kálmán: Magyarország lovagvárai (31.)
Árva

Az 1889-ben írt gyűjtemény 1926-os Révai-kiadása alapján

Az árvai vár eredetéről nincsenek biztos adataink.

Különben is a várak eredete és vége nagyon egyhangú.

Mikor keletkezett?

Alkalmasint a lovag-korban! Mikor lett vége? Alkalmasint a kuruc-korban! Többnyire ez a magyarországi várak történetének két határköve.

Árvát szóbeli hagyományok szerint a templomos lovagok építették. Az Anjouk alatt mint királyi vár nagyon meg volt erősítve. Aminthogy igen helyesen, mert akkoriban Lengyelországgal volt tömérdek galiba s Árvának nagy tekintélye volt, mint véghelynek.

Az árvai vár egy kúp-alakú hegynek a csúcsát és oldalát foglalja el; ez a hegy az Árva folyó egyik jobboldali mellékvölgyéből emelkedik ki egészen elszigetelten.

Erős és pompás sasfészek volt valamikor. Festések, faragványok, fényűzés nyomai láthatók több helyütt, amit különben is fel lehet tenni, hiszen Árva a hatalmas Thurzó-nemzetség lakóhelye volt I. Ferdinándtól kezdve.

Mátyás e várba záratta 1484-ben Várdai Péter kalocsai érseket, aki mint szegény árva nem küzdte fel magát a díszes főpapi méltóságra.

Innen a mondás, amelyet a krónikák Mátyás szájába adnak, hogy azt felelte volna az érsek kegyelemért esdő szavaira:

„Arva fuisti Petre, arva eris et in Arva morieris". (Árva voltál Péter, árva leszel és árván halsz meg.)

Ami csak azért nem történt meg, mert a rab ott az árvai várban túlélte a királyt s akkor szabadon engedték, de rostélyos börtönét mai napig is mutogatják.

A várban számos érdekes nyomaira akadunk a Thurzóknak: egyebek közt márványtáblára a Thurzó-címerekkel. Thurzó György nádornak fehér márványból faragott képszobrát. Thurzó Ferenc ízléses díszítő építéseit még most is teljes épségben láthatjuk.

Thurzó György nádor után fiúörökös nem maradt; ezért királyi adományt kapott, hogy leányaira kiterjesztheti az örökösödést.

Árvát még most is az egykori Thurzó-leányok örökösei bírják.

A lengyel betörések óta Árva alig látott ellenséget. Nyugodt élete volt a Thurzók alatt, azért is maradt meg mai napig is némileg épségben.

Mikor a királyoké volt, sokszor cserélt gazdát, mert a királyoknak Árva volt az úgynevezett „nélkülözhető értéktárgyuk".

Hol ide, hol oda zálogba csapták pár ezer forintért.

Thurzó Ferenc, az első birtokos is valami szilériai úrtól váltotta ki.

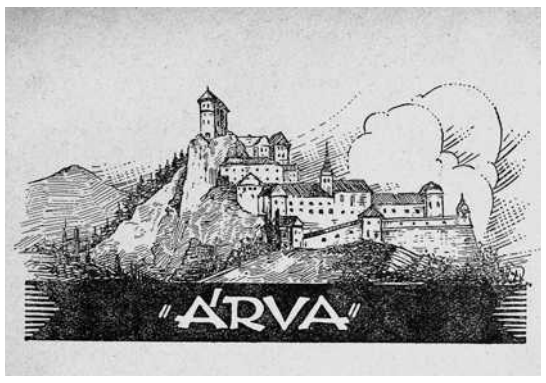

Képírás (44.)

A nemzetek családjában az ellenállás és szabad mozgás szava a függetlenség, amely az alkotás erejét is jelenti, avagy a fa is földet kér, hogy benne gyökeret verhessen

Páger Antal, a katona, a fekete föld fekete szikláin

A megvert angol flotta menekül a Földközi-tengerről – Churchill megsebesült – Az angol király is életveszélyben forgott az egyik német légitámadás alatt – Minden percben kitörhet Szíriában az angol-francia háború. Ilyen szalagcímekkel került az utcákra a Függetlenség című lap 1940. július 14-i száma. Ehhez képest – mai szemmel nézve – már valódi bulvárhírnek tűnhet az utolsó, tizedik oldalon, a Heti Színházi Híradóban megjelent tudósítás: „Zilahy Lajos most készülő új filmjének, a »Hazajáró lélek«-nek felvételeit néhány nappal el kellett halasztani, mert Páger Antal, aki a film főszerepét játssza, jelenleg katonai szolgálatot teljesít és nem tud szerződésének eleget tenni. A főszereplő kérdése néhány napon belül megoldódik, úgyhogy a már készen álló díszletek között a Hunnia műtermében a film forgatása megkezdődhet. A női főszerepet Karády Katalin játssza, a felvételek művészi irányítását pedig az illusztris író, Zilahy Lajos vezeti." Történt tehát mindez a már háborús 1940 nyarán.

Minden nép az után kiált a leggyakrabban, amije a leginkább hiányzik: nem véletlen hát az sem, hogy a magyar sajtótörténetben a legtöbbször előforduló újságcímek egyike a Függetlenség. Az első ilyen című újság 1879. december 14-én, százharmincnyolc évvel ezelőtt indult Verhovay Gyula főszerkesztésével, és nyolc éven át összesen kétszázkilencvenhat száma került az olvasók elé. Vagyis a magyar sajtótörténet az első Függetlenségét 1887. október 30-án, egy őszies vasárnapon veszítette el. Pedig Verhovay Gyula még így áradozott, egyszerre lírai és ugyanakkor meglehetősen filozofikus hangulatban, nyolc évvel korábban, vagyis az első évfolyam első számában: „Függetlenség! Minő isteni szó! Ha a világteremtés szava e szó »legyen«; ha Cartesius világrendszerében a lét szava e szó »gondolkodom, tehát vagyok«: ugy a nemzetek családjában az ellenállás és szabad mozgás szava e szó: függetlenség. A természet ott a csillagos ég bolygóinak rendszerében, és itt a »fekete föld fekete szikláin« neszelő parányok mozgásában érvényre juttatja az alkotás erejét: a függetlenséget. Az a picziny vörösbegy, mely fészket rak az erdő lombjai közt és apró csőrével veri vissza a kakukkmadár tolakodását; az a fa, mely földet kér, hogy gyökeret verhessen; az a hangyaboly, mely birtokáért harczra kél a vándorló féregkaravánok ellen: a független államalkotás ösztönétől van áthatva. A magyar nemzet gyávább legyen-e a vörösbegynél, érzéketlenebb legyen-e a fánál, szolgaibb legyen-e a hangyabolynál? Ideje volna megrázkódnia és természetes életet kezdenie. A régi eszmék elkoptak. A régi jelszavak elhangzanak. Mindaz elenyészett, mit ereklyeszerű kegyelettel őrzött meg a kishitűség és babonaság, csupán a függetlenség emlékeinek van igazi vonzó erejük. Mi emellett a loyalitás? Üres hang, melyet se nem értünk, se át nem érzünk. Egy fenséget ismerünk: a népfenséget. Egy uralmat ismerünk: a népuralmat."

A Függetlenség újságcímként aztán 1896-ban támadt fel újra, a VI. kerületi Mozsár utcában, az év végén, karácsonyra, december 25-én, Székely Béla főszerkesztésével. Százhuszonegy esztendeje már ennek is... A lap beköszöntő írását mégsem a főszerkesztő, hanem Kossuth Ferencz, Kossuth Lajos idősebb fia, a politikus és országgyűlési képviselő, apja összegyűjtött műveinek szerkesztője jegyezte. „Egy uj harcos jelenik meg a küzdtéren; friss erővel, harckedvvel, elhatározással, éles fegyverekkel, jó páncéllal. Sisakja nyílt, mert hangosan bevallja jelszavát; e jelszó a mi táborunké, e jelszó a miénk! Függetlenség e jelszó, mely az uj paizsba vésve, lelkesíti az ifjú harcra kész érkezőt; s a régi tábor üdvözli, s a tábor előtt állva, üdvözlöm én is, mert elhiszem, hogy vele egy hü uj harcost nyerünk. Ismerjük őt már, elveiért egy egész szerkesztőség kivált a megszokott viszonyból és átadta magát a bizonytalanságnak. E szerkesztőség tehát elvekért merni, s ha kell, szenvedni tud; ily emberek kellenek nekünk! Táborunkhoz szegődsz, te uj harcos! Tudd meg, hogy itt nincs jutalom más, mint a mit szivedben megtalálsz, mikor fáradtan az éjnek közepén nyugalomra térsz, és érzed, hogy ugy cselekedtél, mint férfi s mint honfiu!" Két, hosszabb-rövidebb életű, Függetlenség címmel kiadott újság színesíti még a magyar sajtótörténetet 1933-ig, az újabb hosszabb életű lapalapításig. Az első három évfolyamot ért el 1903 és 1905 között, a második pedig egy teljes évet sem élt meg 1910-ben... Az 1933-ban induló Függetlenség című újságot valójában Gömbös Gyula alapította, egyértelműen politikai céllal, gróf Bethlen István Budapesti Hirlapjának ellenlapjaként, s Miskolcról szerződtette hozzá főszerkesztőnek azt az akkor még csak harmincegy éves Hubay Kálmánt, akit később épp Horthy Miklós kormányzó nyomására távolítottak el pozíciójából 1938-ban.

Posztját ekkor vette át a lap élén Kolosváry-Borcsa Mihály, az 1940-es évfolyam tehát már az ő irányításával került a rikkancsok kezébe. Az újság július 14-i híranyagának talán legizgalmasabb része – természetesen csak a mi, időben meglehetősen eltávolodott, immár 21. századi szemszögünkből – az, amelyben Franciaország német megszállásáról tudósított. Itt olvashatunk ugyanis arról is, hogy az „angolokhoz átpártolt" Charles de Gaulle tábornokot távollétében „négyévi fogházra ítélte a hadbíróság". S ugyancsak ehhez a témához kapcsolódik az a felvétel is (lásd képünket), amelyik szövegében így magyarázta az itt látható jelenetet: „Német katona saját kulacsából itatja friss vízzel a francia hadifoglyot". De a Függetlenség címen megjelent kiadvány ekkoriban már rég nem képviselte azt a nemes szellemiséget, amely Verhovay Gyula és Kossuth Ferencz fent idézett soraiból sugárzott. S nem képviselhette ezt már csak azért sem, mert Hubay Kálmán a Nyilaskeresztes Párt egyik alapítója és vezetője lett, Kolosváry-Borcsa Mihály pedig Magyarország német megszállása után a sajtóirányítás vezetője volt. Azok hirdették hát a Függetlenséget, akik együttműködő és kiszolgáló partnerek voltak annak eltiprásában. A második világháború után a népbíróság mindkettejüket halálra ítélte. (MK)